

Datum 2019-05-08
Diarienummer 0441/19

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

Göteborgs Stads yttrande över betänkandet ”Lite mer lika - Översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting” (SOU 2018:74)

Göteborgs Stad har erhållit rubricerat betänkandet på remiss och lämnar följande synpunkter.

Synpunkter på betänkandets olika delar lämnas enligt den rubricering och den ordningsföljd som återfinns i utredningen.

Övergripande utvärdering och förslag till ny modellstruktur

Göteborgs Stad avstyrker förslaget om att ta bort delmodellen Barn och unga med utländsk bakgrund. Motivet för detta utvecklas under avsnittet Socioekonomiska förhållanden – Barn och unga med utländsk bakgrund.

Förslaget att införa en ny delmodell för Kommunal vuxenutbildning tillstyrks.

Övriga förslag till förändrad modellstruktur tillstyrks.

Socioekonomiska förhållanden

Göteborgs Stad delar utredarens bedömning att i kostnadsutjämnningens delmodeller för skolväsendet bör hänsyn tas till socioekonomiska förhållanden.

Barn och unga med utländsk bakgrund

Göteborgs Stad avstyrker förslaget att ta bort delmodellen Barn och unga med utländsk bakgrund avstyrks.

Grunden för detta är, att det är den delmodell som tar hänsyn till strukturella faktorer som är på gruppnivå och inte enbart på individnivå inom välfärds- och utbildningsområdet.

Göteborgs Stad anser att det finns särskilda behov inom socioekonomiskt utsatta områden som medför merkostnader och att dessa inte fångas enbart på individnivå.

Som exempel kan nämnas de statistiska modeller som Statistiska centralbyrån tagit fram för resursfördelning inom grundskolan och som visar att gruppvisa variabler som boendeområde är signifikanta och ökar förklaringsgraden jämfört med modeller med enbart individuella variabler. Detta antas bero på så kallad ”kamratpåverkan” som förstärker såväl positivt som negativt om många individer har samma socioekonomiska egenskaper i ett område.

Ett annat exempel är merkostnader för förebyggande insatser i socialt utsatta områden. Även om dessa är frivilliga har de bland annat som syfte att minska kostnaderna inom skola och individ- och familjeomsorgen. Inom Göteborg har till exempel de socialt mer utsatta stadsdelarna högre kostnader för fritidsverksamhet motsvarande 130 kronor per invånare jämfört med övriga stadsdelar. Till del förklaras det av att de har högre andel barn och ungdom, men även korrigerat för detta uppgår merkostnaden till 75 kronor per invånare.

Det är snarare socialt utsatta bostadsområden i stort och inte bostadsområden med hög andel barn och unga med utländsk bakgrund som behöver fångas, men det kan med god sannolikhet antas att dessa korrelerar i hög grad.

Beräkningar av merkostnader för verksamhet i områden med gles bebyggelse

Göteborgs Stad har inga invändningar mot utredarens bedömning att Struktur även fortsättningsvis bör användas för beräkning av merkostnader för att bedriva verksamhet i områden med gles bebyggelse. Staden tillstyrker därför utredarens förslag att Kommunutredningen bör få i uppdrag att överväga vilken myndighet som ska förvalta Struktur och hur dess verksamhet ska kunna upprätthållas och finansieras på ett tillfredställande sätt.

Beräkningar av merkostnader för skillnader i lönenivå

Göteborgs Stad tillstyrker utredarens förslag att lönekostnadsskillnader ska beräknas i kommunernas delmodeller och att lönekostnadsindex ska uppdateras.

Staden anser att modellkonstruktionen bör ses över så att full kompensation ges till de kommuner som har en strukturellt högre lönenivå. Detta kan till exempel ske genom att göra modellen symmetrisk.

Staden anser också att i regressionsmodellen för beräkning av de strukturella lönekostnaderna för Storgöteborgs kommuner bör Priset för bostadsrätter i Storgöteborg användas i stället för Priset i Västra Götalandsregionen. Detta då Västra Götalandsregionen är för heterogen för att motsvara förhållandena i Göteborg med kranskommuner.

Förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg

Göteborgs Stad har inga invändningar mot förslaget till ny metod och uppdatering för att beräkna behovet av förskola och fritidshem.

Staden tillstyrker förslaget att lägga till bidrag och avdrag för socioekonomiska skillnader som ny komponent i modellen.

Staden tillstyrker förslaget att tillägg och avdrag för löneskillnader inkluderas i modellen.

Staden tillstyrker förslaget att tillägg och avdrag för ökning av antal barn i åldern 1–5 år inkluderas i förskolemodellen samt att beloppen ska räknas upp årligen med prisindex så att de följer kostnadsutvecklingen.

Staden tillstyrker att en ny kompensation för minskning av antal barn i åldern 1–5 år införs och att beloppen ska räknas upp årligen med prisindex så att de följer kostnadsutvecklingen.

Staden tillstyrker att tillägg och avdrag för gles bebyggelse läggs till som en ny komponent i modellen, men anser att beräkningen av merkostnaden för förskolor för fem till nio barn i stället bör grundas på kostnaden för pedagogisk omsorg. Det bör vara ett mer realistisk och kostnadseffektivt alternativ än små förskolor vid gles bebyggelse.

Förskoleklass och grundskola

Göteborgs Stad tillstyrker att normbeloppen för modersmålsundervisning och svenska som andraspråk uppdateras till aktuell prisnivå.

Staden tillstyrker att ersättningarna för små skolenheter och skolskjutsar uppdateras och indexeras och att de baseras på grundskolor med år F-6 respektive år 7-9.

Staden tillstyrker att tillägg och avdrag för lönekostnadsskillnader inom förskoleklass och grundskola inkluderas i delmodellen.

Staden tillstyrker att en kompensation för merkostnader till följd av stora förändringar i befolkningen i åldern 6–15 läggs in i delmodellen.

Socioekonomiska faktorer och nettokostnader

Göteborgs Stad delar utredarens bedömning att det är motiverat med en kompensation för socioekonomiska skillnader i förskoleklass och grundskola, men att det skulle medföra en dubbelkompensation att införa det samtidigt med det riktade statsbidraget för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling.

Staden förordar att det riktade statsbidraget, Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling, ersätts med ett generellt statsbidrag och att det i stället införs en socioekonomisk faktor i kostnadsutjämnningen.

Gymnasieskola

Göteborgs Stad tillstyrker förslagen till förändringar.

Kommunal vuxenutbildning

Göteborgs Stad tillstyrker förslaget att införa en ny delmodell för kommunal vuxenutbildning och den utformning av modellen som utredaren föreslår.

Individ- och familjeomsorg

Göteborgs Stad har inget att invända mot de förändringar av delmodellen som utredaren föreslår.

Äldreomsorg

Göteborgs Stad tillstyrker utredarens förslag till förändringar av delmodellen för äldreomsorg

För att inte vårdbehovet med tiden ska komma att överskattas på grund av äldres förbättrade hälsa och kommuner med hög andel äldre därmed bli överkompenserade, är det viktigt att löpande utvärdera vårdbehovet för de olika åldersgrupperna.

Infrastruktur och skydd

Göteborgs Stad har inget att invända mot förslaget.

Verksamhetsövergripande kostnader

Göteborgs Stad har inget att invända mot förslaget.

Kollektivtrafik

Göteborgs Stad har inget att invända mot förslaget.

Införandebidrag

Göteborgs Stad tillstyrker att de sammanlagda effekterna av kommitténs förslag införs successivt för de kommuner som drabbas negativt av förändringarna, genom att ett införandebidrag införs som begränsar effekterna till högst 300 kronor per invånare och år.

Staden avstyrker däremot förslaget att införandebidraget finansieras med ett lika avdrag för samtliga kommuner. Detta innebär i praktiken att den negativa förändringen för de kommuner som får en negativ förändring med 300 kronor eller mer blir väsentligt högre än vad utredningen bedömt som rimlig. I stället bör finansieringen ske genom ett successivt införande av förändringen för de kommuner som föreslås få en stor positiv förändring.

Göteborg den 8 maj 2019

GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Axel Josefson

Mathias Sköld